

L'ànima, en la mesura que la puguem concebre, no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions, de fred i calor, amor i ira, pensaments i sensacions, totes unides, però sense identitat ni simplicitat perfecta. Descartes sostenia que el pensament era l'essència de la ment; no pas aquest o aquell pensament, sinó el pensament en general. Això sembla absolutament intel·ligible, ja que tot el que existeix és particular; i per tant han de ser les diferents percepcions particulars les que componen la ment. Dic *componen* la ment, no pas que li *pertanyen*. La ment no és una **substància** en la qual existeixen les percepcions de manera inherent. Aquesta noció és tan intel·ligible com la idea *cartesiana* que el pensament o la percepció en general és l'essència de la ment. No tenim cap idea de substància de cap mena, ja que no tenim cap idea que no derivi d'alguna impressió, i no tenim cap impressió d'una substància, sigui material o espiritual. No coneixem res, llevat de les qualitats i percepcions particulars. Pel que fa a la idea d'un cos, un préssec, per exemple, és tan sols aquell gust, color, figura, grandària, consistència, etc., particulars. Així, la nostra idea d'una ment és només la de les percepcions particulars, sense la noció de cap cosa anomenada «substància», sigui simple o composta.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument (entre cinquanta i vuitanta paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[3 punts]
 - El text és una crítica a la idea cartesiana de l'ànima com a substància pensant. (0,5 punts)
 - No tenim cap impressió del pensament en general, com a essència de l'ànima. (0,25 punts)
 - Només tenim percepcions particulars. (0,25 punts)
 - No tenim cap impressió de substància. (0,25 punts)
 - Tota idea vàlida ha de provenir d'una impressió. (0,25 punts)
 - Conclusió: No hi ha una idea vàlida del pensament en general o de l'ànima com a substància. (0,5 punts)
 - La idea de la ment és només la del seguit de percepcions que la componen. (0,25 punts)
 - Igualment, qualsevol idea de substància és la del seguit de qualitats que la componen. (0,25 punts)
 - Coherència i cohesió: 0,5 punts.
 - +20%: -0,5
 - +40%: -1
 - +60%: -2
 - +80%: -3

El text parteix de la crítica a la concepció cartesiana de l'ànima com a substància pensant. Contra l'afirmació que l'ànima és una substància que té com a essència el pensament, Hume argumenta que no tenim cap impressió del pensament en general, sinó percepcions particulars i, per tant, no hi ha cap idea vàlida del pensament o de l'ànima com a substància, perquè tota idea vàlida ha de provenir d'una impressió. La idea de la ment és només la del seguit de percepcions que la componen, com la idea de qualsevol substància només és la del conjunt de qualitats que ens apareixen.

2. Expliqueu el sentit i la justificació, segons David Hume, de la frase del text següent: «o bé no tenim cap idea en absolut de força i energia, i aquests mots estan mancats de tota significació, o bé no poden significar res més que aquella determinació del pensament, adquirida per l'hàbit, a passar de la causa a l'efecte habitual.» [En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.]
[7 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament als punts següents:

- La frase resumeix la crítica que fa Hume a la concepció de Descartes de l'ànima com a substància pensant i, en general a tota idea de substància. (1 punt)
 - Es pot recordar que Descartes partia de la certesa de l'existència de l'ànima com a substància que té com a essència el pensament.
 - Es pot recordar el significat dels conceptes de substància i essència.
- Elements bàsics de l'empirisme de Hume:
 - Percepcions, impressions i idees. (1 punt)
 - Principi de còpia (no cal utilitzar aquesta expressió). (0,5 punts)
 - Si, analitzant un terme que designa una idea, no podem trobar les impressions de les quals prové, el terme és irrellevant. (1 punts)
- En conseqüència: rebuig de les idees de substància i jo substancial: no hi ha impressions d'una ànima o jo com a substància. La idea de l'ànima com a substància, doncs, no té contingut. (1 punt)
- De fet, cap idea de substància és vàlida, perquè totes són només un conjunt de percepcions, agrupades segons les lleis bàsiques de semblança, contigüïtat en el temps i l'espai i causalitat. (0,5 punts)
- Per tant som només un seguit d'estats mentals, de percepcions particulars, units per certes relacions de causalitat, semblança, continuïtat, sense que hi hagi cap substrat. (1 punt)
- Coherència i cohesió. (1 punt)